

WSPÓLNOTY PRAKTYKÓW (COMMUNITIES OF PRACTICE)

Materiał został przygotowany w ramach projektu "Ministerstwa Uczącej Sie".
Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

1 Opis praktyki

Wspólnota praktyków to grupa osób regularnie dyskutujących na określony temat. Istotą funkcjonowania wspólnoty praktyków jest wymiana informacji, wzajemne uczenie się i inspirowanie, rozpowszechnianie dobrych praktyk, standardów i sposobów postępowania. Udział we wspólnocie praktyków jest dobrowolny. Członkami wspólnoty praktyków są osoby zajmujących się takimi samymi albo podobnymi działaniami lub zainteresowana podobnymi kwestiami (mogą być to tak różne kwestie jak: współpraca z ekspertami, problemy osób niepełnosprawnych w organizacji, organizacja konferencji, monitorowanie realizacji programów, itd.). Zazwyczaj są to osoby nie współpracujące ze sobą na co dzień. Wspólnoty praktyków mają szczególnie duży potencjał gdy uczestniczą w nich osoby z różnych części organizacji (lub z różnych organizacji) – w takim przypadku ułatwiają one przepływ informacji i współpracę między komórkami organizacyjnymi (lub organizacjami). W organizacji może (powinno) działać wiele różnych tematycznych wspólnot praktyków. Ponadto wspólnoty praktyków nie powinny ograniczać się jedynie do kadry zarządzającej. Nie mogą także mieć ogólnego charakteru – każda wspólnota praktyków powinna mieć jasno określony temat.

Skuteczne działanie wspólnoty praktyków wymaga przede wszystkim zaangażowania jej członków. Wspólnota praktyków istnieje tylko jeżeli jej uczestnicy są zainteresowani wymianą wiedzy. Czynnikiem ułatwiającym działanie wspólnoty praktyków może być obecność lidera (lub liderów) – osoby szczególnie zainteresowanej rozwojem danej wspólnoty, animującej jej aktywność. Ważna jest również wspierająca rola władz organizacji, które nie tylko powinny akceptować takie inicjatywy, ale mogą wręcz aktywnie zachęcać do ich tworzenia i do uczestnictwa. Upowszechnieniu wspólnot praktyków w organizacji może sprzyjać pokazywanie przykładów skuteczności ich działania. Ważne zatem jest aby pierwsza wspólnota praktyków w organizacji dosyć szybko osiągnęła choćby małe, ale zauważane rezultaty – np. transfer jakiej dobrej praktyki z jednej części organizacji do innej. Ważną wspierającą rolę dla skutecznego działania wspólnot mogą pełnić technologie informacyjno-komunikacyjne, np. forum internetowe, czy strona Wiki.

Na podstawie doświadczeń praktyków zajmujących się wspólnotami praktyków można sformułować następujące zalecenia ułatwiające sprawne i efektywne ich wdrażanie:

- Inicjowana odgórnie wspólnota praktyków musi dotyczyć ważnego tematu, zapewniającego zaangażowanie potencjalnych członków grupy (ang. *hot topic*).
- Funkcjonowanie wspólnoty praktyków musi opierać się na logice wygrana-wygrana (ang. *win-win*) – tzn. członkowie grupy dzieląc się swoją wiedzą otrzymują w zamian wiedzę innych członków.
- Ważne jest zapewnienie szybkich efektów działania (ang. *quick wins*) wspólnoty praktyków, np. w postaci np. transferu choćby drobnej dobrej praktyki. Szybkie efekty tworzą po pierwsze dobrą podstawę do dalszego funkcjonowania wspólnoty praktyków oraz podejmowania na jej tonie trudniejszych, bardziej skomplikowanych tematów. Po drugie przykład jednej dobrze funkcjonującej wspólnoty praktyków może być istotnym argumentem przekonującym do tworzenia nowych wspólnot oraz do zaangażowania w nie członków organizacji.
- Sprawne działania wspólnoty praktyków ułatwić może animowanie jej działań przez charyzmatycznego lidera. Istotne jest to, że w tym przypadku w takiej roli najlepiej sprawdzają się osoby posiadające zarówno doświadczenie i autorytet w dziedzinie, której dana wspólnota dotyczy,

Cytując ten materiał prosimy podawać następujące źródło: Płoszaj A. (2012) "Doświadczenia administracji kanadyjskiej" w: Mazur S., Płoszaj A. (red.) *Wspieranie mechanizmu uczenia się w organizacjach publicznych. Doświadczenia międzynarodowe*, Warszawa: Scholar

jak i zainteresowane animowaniem aktywności wspólnoty (wyznaczanie spotkań, prowadzenie spotkań, itd.). W tym ostatnim aspekcie możliwe jest wsparcie zdolności potencjalnego lidera lub liderów w zakresie animowania działań wspólnoty praktyków.

2 Powiązanie praktyki z MUS (mechanizmem uczenia się)

Wspólnoty praktyków oddziałują na pole Wiedza, zgromadzona w różnych częściach organizacji lub różnych organizacjach, dotyczą zatem bezpośrednio relacji z otoczeniem danej komórki organizacyjnej (lub organizacji). Wspólnoty praktyków wpływają zarówno na Impulsy uczenia się, jak i na Refleksję.

3 Poziom organizacyjny, na którym wdrażana jest praktyka

Wspólnoty praktyków powinny obejmować przynajmniej kilka departamentów (minimum dwa).

4 Zalety i ograniczenia praktyki

Metoda wspólnot praktyków ma duży potencjał do zastosowania w polskich organizacjach, w tym w administracji publicznej. Jest to narzędzie stosunkowo łatwe do stosowania, i co ważne nie wymaga dużych nakładów zarówno początkowych, jak i stałych. Z perspektywy polskiej centralnej administracji publicznej wykorzystanie wspólnot praktyków mogło by być szczególnie cenne jako sposób przełamania silosowości (małej współpracy i wymiany informacji) działania poszczególnych organizacji i ich części. Dużym ułatwieniem we wdrażaniu wspólnot praktyków mogło by być opracowanie zwięzłego, atrakcyjnego w odbiorze przewodnika, „instrukcji obsługi” tego narzędzie, zawierającego także przykłady dobrych praktyk w tym zakresie. Przygotowanie takiej publikacji może być stosunkowo proste, ponieważ dostępne są liczne opracowania tematu (głównie w języku angielskim).

Źródła

Wywiady MUS – Ottawa 2011.

Załączniki

brak